

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (Phra Chula Chomklao Military Academy) เป็นสถาบันการศึกษา วิชาการทหารแห่งหนึ่งของกองทัพบกที่ให้การศึกษานักอุดมศึกษา นักศึกษาในสถาบันนี้ เรียกว่า นักเรียนนายร้อย จุดประสงค์ก็เพื่อให้การศึกษานักหัด อบรมนักเรียนนายร้อย เพื่อให้สำเร็จการศึกษาออกไปรับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตรที่เป็นหลักของกองทัพบก ระยะเวลาในการศึกษา 5 ปี นักเรียนนายร้อยที่สำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต เขียนย่อว่า “วท.บ. (ทบ.)”

กองบัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าในปัจจุบัน (พ.ศ. 2528)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีคุณนพศก จุลศักราช 1249 ตรงกับวันที่ 5 สิงหาคม พุทธศักราช 2430-รัตนโกสินทร์ศก 108 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยในกิจการทหารมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อเสด็จขึ้น เสด็จราชสมบัติ พ.ศ. 2411 ทรงมีพระชนมายุเพียง 15 พรรษา ได้ทรงคัดเลือกมหาดเล็ก 24 คน ทำหน้าที่เป็น

ราชองครักษ์, โปรดให้การฝึกอย่างทหาร นอกจากนี้พระองค์ยังได้โปรดให้ราชพระกุลและบุตรขุนนางผู้ใหญ่ที่ยังเยาว์วัยอีก 12 คน เล่นเป็นทหารและตั้งแถวรับเสด็จ เวลาเสด็จออกทรงบาตร และคอยไล่กวดที่มารบกวบ จึงเรียกกันว่า “มหาดเล็กไล่กวด”

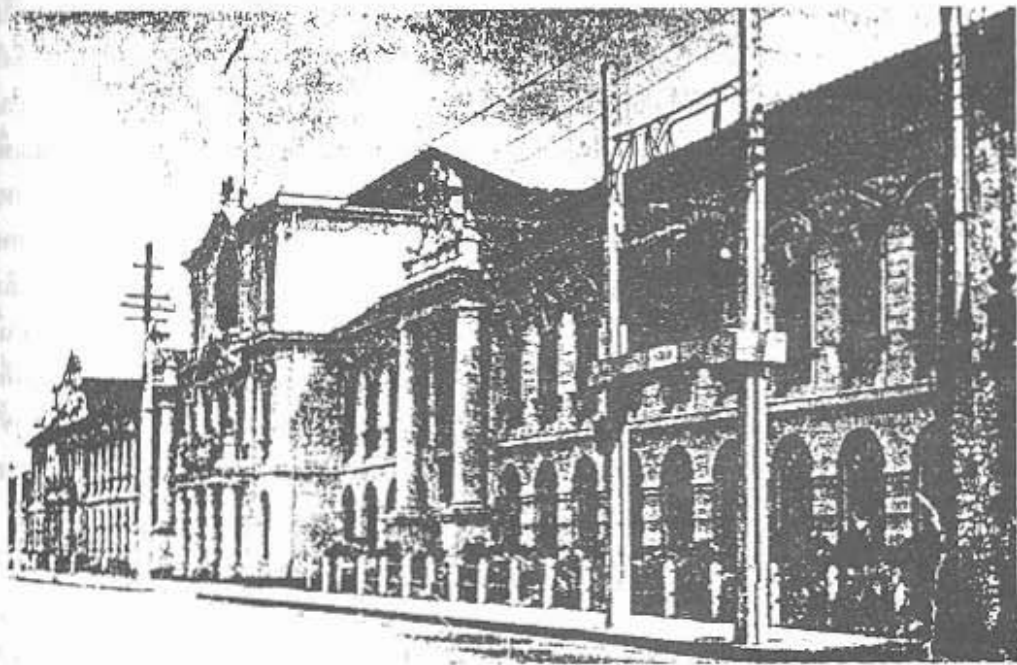
ในปี 2413 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองทหารมหาดเล็กขึ้น มีมหาดเล็ก 72 คน (รวมมหาดเล็กเดิม 12 คนด้วย) สำหรับรักษาพระองค์โดยใกล้ชิด เมื่อมหาดเล็กและทหารมหาดเล็กมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และยังหย่อนความรู้, ในปี 2415 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุรศักดิ์มนตรี จัดตั้งโรงเรียนพิเศษในกรมทหารมหาดเล็กเพื่อสอนภาษาอังกฤษ, ภาษาไทย, วิชาการอื่น ๆ ตลอดจนระเบียบราชการ นักเรียนในโรงเรียนนี้เรียกว่า “กะเด็ดทหารมหาดเล็ก” ต่อมาเมื่อกะเด็ดขึ้นที่กรมทหารหน้า เรียกว่า “กะเด็ดทหารหน้า” ครั้นถึงปี 2418 ทรงเร่งปรับปรุงกิจการทหารโดยตั้งกองทหารม้า และมีการฝึกหัดวิชาทำแผนที่ จึงเกิดมีนักเรียนแผนที่ขึ้นอีก

ปี 2429 โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติจัดการทหารขึ้นโดยให้รวมกรมที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปรับปรุง และกรมที่พระองค์ตั้งขึ้นใหม่มีกรมทหารเรืออยู่ด้วย 2 กรม รวมเป็น 9 กรม เข้าด้วยกันเป็นกรมยุทธนาธิการ

เมื่อกิจการทหารเจริญก้าวหน้ามีแบบมีแผนยิ่งขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานพระราชดำริว่า ตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญยิ่งในราชการทหาร การเลื่อนเชื้อพระวงศ์ หรือผู้ที่มีความชอบ มีไหวพริบดีขึ้นเป็นนายทหารสัญญาบัตร ยังไม่เป็นการเพียงพอกับความต้องการ อีกทั้งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายทหารสัญญาบัตรดังกล่าว ก็ไม่เคยได้ศึกษาหาความรู้ด้านการทหารมาก่อน จึงมีพระบรมราชโองการโปรด

เกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนสอนวิชาทหารสำหรับทหารบกทั่วไปขึ้น และโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระยาดำรงราชานุภาพคัดเลือกคณะเสนาธิการขนาดเล็ก คณะเสนาธิการหน้า นักเรียนแผนที่ และพวกเด็ก ๆ ที่เรียกว่าทหารสก็อตซึ่งมีใจสมัครและมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นทหารได้ เป็นจำนวน 50 คน เข้าเป็นนักเรียน ใช้พื้นที่บริเวณหลังพระราชวังสราญรมย์ (ปัจจุบันเป็นกรมแผนที่ทหาร) เป็นโรงเรียน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2430

ชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนสอนวิชาทหารบก” ปี พ.ศ. 2441 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมเสนาธิการและให้ขึ้นตรงต่อกรมยุทธนาธิการ, ได้ย้ายสังกัดกองโรงเรียนสอนวิชาทหารบกไปขึ้นกับกรมเสนาธิการ ครั้นถึงพ.ศ. 2446 มีนักเรียนทั้งเก่าและใหม่ถึง 300 คน สถานที่เรียนคับแคบ กรมยุทธนาธิการจึงให้ย้ายกองโรงเรียนนายสิบออกไปตั้งแต่วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2446 และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่เป็น “โรงเรียนนายร้อยทหารบก” กลับไปขึ้นตรงต่อกรม

ตึกโรงเรียนทหารสราญรมย์

ในระยะแรกเรียกว่า “คณะเสนาธิการ” ต่อมาได้ตราข้อบังคับสำหรับโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2430 เรียกว่า “บัญญัติโรงเรียนทหารสราญรมย์” (สมัยนั้น เดือนแรกของปีคือ เดือนเมษายน เดือนสุดท้ายของปีคือ เดือนมีนาคม) ขนานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนทหารสราญรมย์” ยังคงเรียกนักเรียนว่า “คณะเสนา” ตามเดิม

วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2440 กรมยุทธนาธิการได้มอบกองโรงเรียนนายสิบเข้ากับโรงเรียนทหารสราญรมย์ เรียก

ยุทธนาธิการตามเดิม ในปีนี้เองได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนนายร้อยทหารบกขึ้นที่ตำบลหลังวัดมกุฏกษัตริย์, ริมถนนราชดำเนินนอก, เสร็จสมบูรณ์เมื่อพ.ศ. 2452 และเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2452 (ร.ศ. 128) เวลาบ่าย 4 โมง

ในระยะนั้น โรงเรียนนายร้อยทหารบกจึงแยกออกเป็น 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนนายร้อยปฐม สอนวิชาสามัญที่

จำเป็นต้องรู้จักก่อนเรียนวิชาทหาร อยู่ที่โรงเรียนทหารสราญรมย์, และโรงเรียนนายร้อยมัธยม สอนวิชาทหารทั้งหมด อยู่ที่ถนนราชดำเนินนอก

ปี พ.ศ. 2468 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจกำลังตกต่ำ กระทรวงกลาโหมจึงให้รวมโรงเรียนนายร้อยปทุมและโรงเรียนนายร้อยมัธยมเป็นโรงเรียนเดียวกัน, ให้เรียนที่โรงเรียนนายร้อยถนนราชดำเนินเพียงแห่งเดียว เรียกว่า “โรงเรียนนายร้อยทหารบก”

วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2490 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น ได้เข้าเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนนายร้อยทหารบก และได้เสนอแนะให้ทางโรงเรียนนายร้อยทหารบกพิจารณาเปลี่ยนชื่อโรงเรียนเสียใหม่ให้เหมาะสม เพื่อให้เกียรติแด่ผู้สร้างคุณงามความดีแก่โรงเรียน และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เข้ากับหลักสูตรของสหรัฐอเมริกา

สำหรับการเปลี่ยนชื่อโรงเรียนนั้น คณะกรรมการชั้นผู้ใหญ่ของโรงเรียนนายร้อยทหารบกได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า สมควรตั้งชื่อใหม่เป็นโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, จึงได้รายงานไปยังผู้บัญชาการทหารบก เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2490 ให้รับทราบ พร้อมกันนี้ได้แจ้งความประสงค์ในการตั้งชื่อใหม่นี้ไปยังเลขาธิการสำนักพระราชวังเพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ดังนั้นในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2491 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า” ใช้คำย่อว่า “รร.นายร้อย จปร.” ต่อมาเปลี่ยนคำย่อใหม่เป็น “รร.จปร.” เรียกนักเรียนว่า “นักเรียนนายร้อย” เขียนย่อว่า “นร.”

ส่วนหลักสูตรการศึกษานั้น กองทัพบกได้แต่งตั้งกรรมการชั้นชุดหนึ่งพิจารณาและตกลงให้หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกาที่เวสต์พอยท์ (West Point) กำหนดระยะเวลาการศึกษาไว้ 5 ปี, ให้นักเรียนนายร้อยทุกคนต้องเรียนเหมือนกันหมดตลอดเวลา 5 ปี

ผู้บัญชาการทหารบกได้อนุมัติให้ดำเนินการตามที่เสนอได้เมื่อปี พ.ศ. 2492

ในปี 2518 ได้นำเอาระบบหน่วยกิตมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาสากล ครั้นถึงปี 2522 ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาใหม่ที่สำคัญคือลดจำนวนหน่วยกิตให้น้อยลงใกล้เคียงกับจำนวนหน่วยกิตของชั้นอุดมศึกษาทั่วไป ปรับวิชาพื้นฐานให้รับกันกับวิชาเฉพาะในชั้นสูงขึ้น และปรับเนื้อหาวิชาให้เป็นประโยชน์แก่เหล่าทหารและกองทัพบกให้มากที่สุด นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 1 - 3 ในด้านวิชาการ, ให้ศึกษาวิชาพื้นฐานซึ่งในแต่ละชั้นปีจะต้องเรียนเหมือนกันหมดทุกคน ส่วนในด้านวิชาทหารจะเน้นหนักไปในทางวิชาทหารรบ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนนายร้อยที่สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ 3 แล้ว สามารถออกรับราชการเป็นผู้บังคับหมวดทหารราบหรือผู้บังคับหมวดในเหล่าอื่น ๆ ที่มีแนวทางในการรับราชการคล้ายคลึงกับผู้บังคับหมวดทหารราบ หากทางราชการมีความจำเป็น เมื่อจบชั้นปีที่ 3 แล้ว จะจัดให้มีการแยกเหล่า จะแบ่งพวกที่เลือกเหล่าแล้วออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนั้นนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 - 5 จะแยกศึกษาตามกลุ่มที่ตนเลือก โดยแต่ละกลุ่มจะเรียนวิชาเฉพาะ วิชาร่วม (เรียนเหมือนกันทุกคน) และวิชาเลือก กลุ่มทั้ง 5 คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ผู้ที่เลือกเหล่าทหารราบ ทหารสารวัตร ทหารขนส่ง และทหารพลาธิการ จะต้องเรียนวิชาเฉพาะ สาขาวิชาสังคมศาสตร์

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ผู้ที่เลือกเหล่าทหารสรรพาวุธทหารปืนใหญ่ และทหารม้า จะต้องเรียนวิชาเฉพาะ สาขาวิชาวิศวกรรมสรรพาวุธ และวิศวกรรมเครื่องกล

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ผู้ที่เลือกเหล่าทหารช่าง จะต้องเรียนวิชาเฉพาะ สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ผู้ที่เลือกเหล่าทหารสื่อสาร จะต้องเรียนวิชาเฉพาะ สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ผู้ที่เลือกเหล่าทหารเกณฑ์ จะต้องเรียนวิชาเฉพาะ สาขาวิชาวิศวกรรมแผนที่, แยกไปเรียนที่โรงเรียนแผนที่ทหาร กรมแผนที่ทหาร

สำหรับด้านวิชาทหาร นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 - 5 จะได้รับการศึกษาวิชาทหารต่าง ๆ มากขึ้นโดยให้มีความรู้พื้นฐานในวิชาทหารของทุกเหล่า สามารถปฏิบัติหน้าที่ นายทหารสัญญาบัตรในระดับผู้บังคับหมวดได้

ปี 2528 โรงเรียนเตรียมทหารได้เปลี่ยนแปลงวิธีการ

ใหม่ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาโดยคัดเลือกนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 6 ให้ศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารเป็นเวลา 1 ปี แล้วจึงเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพที่ตนเลือกอีก 4 ปี ดังนั้นในปี 2527 หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจึงได้รับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไปอีกครั้งหนึ่ง ที่เห็นได้ประการหนึ่งคือ ให้นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 2 - 3 ศึกษาวิชาพื้นฐาน ซึ่งแต่ละชั้นปีนักเรียนจะศึกษาเหมือนกันหมดทุกนาย ส่วนนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 - 5 เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรปี 2522

ประเสริฐ กาญจนะวัตติค